

DIRECCIO Y REDACCIÓ.

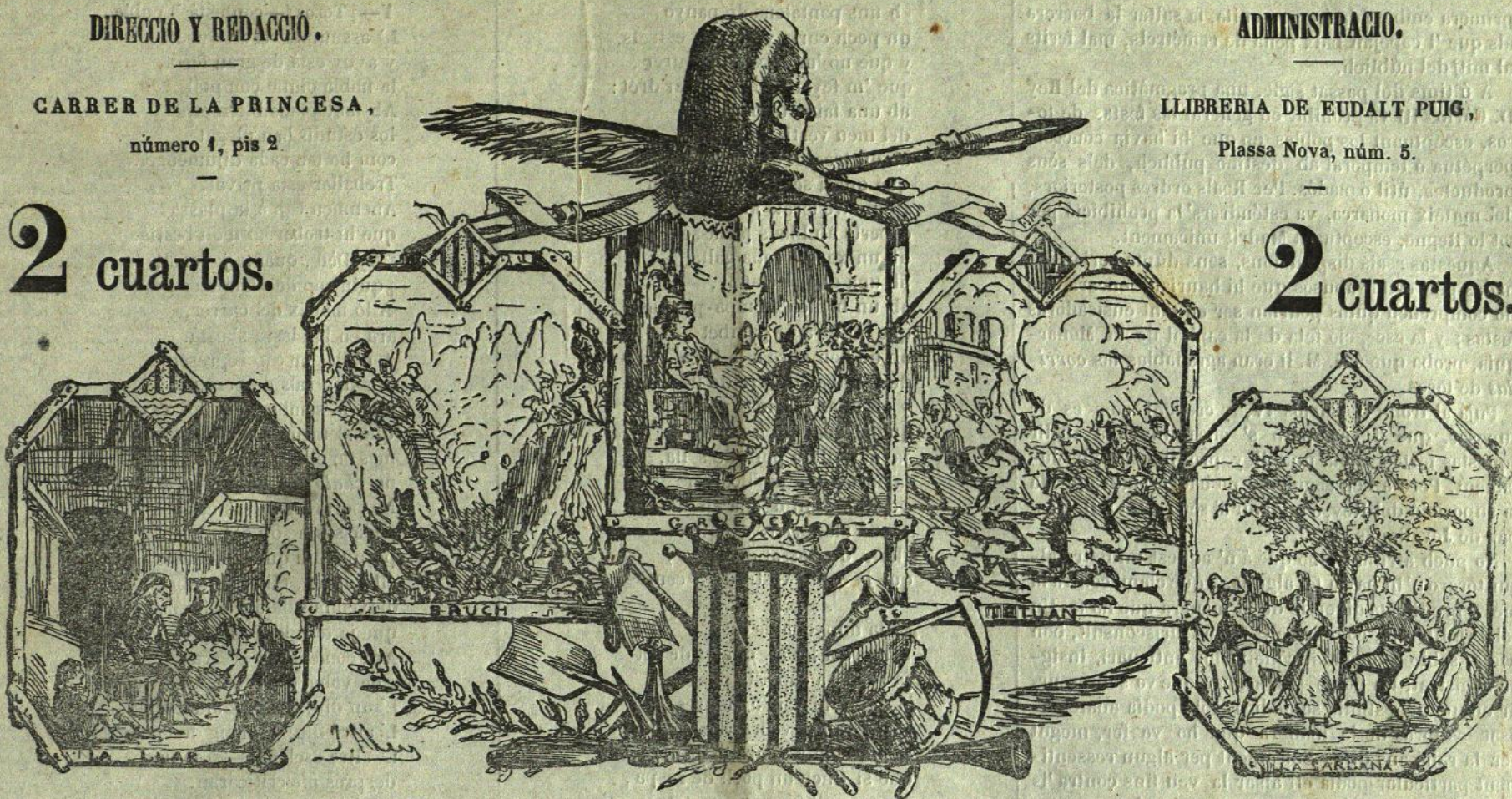
CARRER DE LA PRINCESA,
número 1, pis 2.

ADMINISTRACIO.

LLIBRERIA DE EUDALT PUIG,
Plassa Nova, núm. 5.

2 cuartos.

2 cuartos.



ANUNCIS
A PREUS
EQUITATIU.

LA BARRETINA.

LITERATURA,
CIENCIAS
Y ARTS.

SEMMANARI POPULAR.

SUMARI

DE LAS MATERIAS QUE CONTÉ AQUEST NÚMERO.

Mon deliri, per Francesch Pons.—*Revista bèstia*, per Antonet Serra.—*Las corridas de toros*, per A.—*Badells*, per Antonet Serra.—*Solució a la xarada del número passat*.—*Solució al geroglífich del número passat*.—*Xaradeta*, per Antonet Serra.—*Geroglífich*.—*Folletí*: *Las Joyas de la Roser*, per Guadalupe Cortés Wighlen.

A LA MEMORIA

CIVILISACIÓ.

EPITAFI.

¡La feriren mortalment!....

Requiescat in pace. Amen.

MON DELIRI.

¡Oh fiestas magnificas! ¡oh fiestas útiles!
¡oh fiestas deleitables!...

Los extranjeros os abominan, porque no os conocen; mas los españoles os aprecian, porque solo ellos pueden conocerlos.
Pan y toros. JOVELLANOS.

Las aspiracions de cada hu són, que tots los demás pensin com ell. Pero com que si la voluntat universal fós una, lo món fora 'l Paradís, y aquest lloch deleitable va desaparéixer de la terra per causa d'una flaqueza de la humanitat; resulta que tothom veu las cosas baix un prisma diferent y no 's troban dos homes que s'avingan en tot quant pensan.

Jo sò un aficionat a toros, pero aficionat ab tots los ets y uts, y voldria que tothom pensés com jo. ¡Desgraciadament no es aixís! Jo may vaig a la plassa que no porti una esquella capàs d'aixordar a mitj públich, y un coixí vell perquè tirantlo d'un can tó al altre, ompli de plomas a tota la concurrencia. Jo may m'estich en la plassa sense comprar ventalls per' xiular ab lo manech, y taronjas per' tirar las pells als barrets dels espectadors. Jo may surto de la plassa que no estiga enregollat d'haver eridat ¡bruto! a cada moment y ¡cochino! a cada pas, y que no m'hagi de comprar un hongo nou perquè 'l que porto ha donat més voltas pe 'l circo que un burro en la sinia.

Y encara hi ha qui per aixó gosa tractarme de ximple!

¿Y donchs qué dirian si jo fós torero? Perque han de saber vostés que jo fora torero, si no fossen tres ó quatre ulls de poll que no 'm deixan córrer ni saltar.

Si senyors, sí: jo fora torero. ¿Que més tè ser torero que ser un'altra cosa?

Ja sè que dugas lleys de Partidas declaran *infames* als que per diner lluitan ab bestias braves, y que per declararlos tals dónan las sevas rahons; pero 'ls que en contra de la meua opinió aixó retrauen, disputan de mala fé. Afigúrintse vostés que las Partidas son set, que cada una té una pila de títols y que cada títol té una pila de lleys. Donchs, bè: de tantas lleys, no més n'hi ha dugas que donguin aquella nota als lluitadors ab bestias braves. ¡Quántas y quántas ne quedan que no parlan de tal infamia! Hi havia un metje que deya: «Totas las personas que he visitat diuen que sò un ase; pero, com són innumerablement més las que no he visitat que las que sí; resulta d'aquí que la majoria no 'm té per ase: de consegüent, no ho sò.» Lo mateix dich jo respecte a aquellas disposicions del códich del Rey Sabi.

Per altra part, los contraris maltractan als toreros, porque s'esposan la vida, qu'ells no se l'han donada, alegant per rahó que tots los toreros acaban sos dias en las banyas d'un toro ó del resultat d'alguna banyada. Pero si a n'aixó anem, en aquest món no 's pót exercir cap carrera ni ofici, perquè 'ls atvocats moren fent d'atvocat, los fusters fent de fuster, y aixís dels altres. Res d'estrany tè, donchs, que 'ls toreros morin exercint lo seu art.

A fé no comprench cóm hi pót haver detractors de aquesta classe de funcions. No comprench a qui no atrau 'l bullici d'una plassa de toros en dia de *corrida*; no comprench a qui no entusiasma la surtida de la cuadrilla saludant en pés a la presidencia, com los antichs gladiadors romans saludavan al emperador en lo circol dient: *Salve, Cesar, morituri te salutant*; no comprench a qui fa compassió 'l cavall, bestia que, si bè es la *més gloriosa conquista de quantas ha fet l'home*, segons espressió de Buffon; la que munta 'l picador ja per res més pót servir: no comprench, en fi, a qui no arrebatava lo toro brau que a la

primera embestida á corre-cuita, fa saltar la barrera als que 'l capejan baix pena de remétrels, mal ferits al mitj del públich.

A últims del passat sigle, una pragmática del Rey D. Carlos III va prohibir en general las festas de toros, esceptuant los pobles en que hi havia concessió perpétua ó temporal ab destino públich, dels seus productes, útil ó piados. Per Reals ordres posteriors, del mateix monarca, va esténdrers' la prohibició per tot lo Regne, esceptuant Madrid únicament.

Aquestas reals disposicions, sens dupte serian donadas per' evitar abusos que hi haurian, encara que no comprench quins podrian ser en tant ensisadoras festas; y la escepció feta de la capital de la Monarquia, proba que á S. M. li eran agradables las corridas de toros.

Pujá al trono D. Carlos IV, y creyent com es de suposar, que 'l seu pare s' encaminava á abolir aquestas festas, dictá una lley prohibintlas absolutament. Pero á ben segur que no hauria sigut aquesta la suposició del Rey, á no tenir al seu costat á D. Gaspar de Jovellanos.

No puch atribuir sino que á n' aquest ministre alguntorero n' hi havia fet alguna, 'l que clami contra la meua predilecta diversió de la manera que ho fa. Un célebre literato, com era ell, famós juriscònsult, bon poeta, sabi economista, coneixedor anticuari, insigne magistrat; un home, per' acabar, que va sobressurtir en quants estudis se dedicá, sols podia anatematizar los toros de la manera que ho va fer, mogut per la rahó ans dita. Solsament per algun ressentiment particular podia ell alsar la veu fins contra 'ls nobles, perque trobavangust en presenciari aquestos espectacles, que no 's mira gens en calificar de bárbaros. ¡Sembla imposible!

L' opinió d' un home tan distingit, naturalment atrau las de molts. Aixís es que, permetentse altra volta las mevas favoritas corridas, no 'm vé de nou que 'l célebre novelista Fernán Caballero diga á n' aquestas festas, *cruels, inhumanas, inmorals*, que son un *anacronisme en lo sigle que 's precia de il·lustrat*, ni que s' estranyi de que 'ls teatres en que hi actúan bonas companyias sols sigan plens los dias en que surten los artistes favoritos, no passant jamay per aquesta humiliació l' inmens circo ahont se executan las *bárbaras* funcions de toros.

¡Está clar! L' opinió d' un gran home, encara que siga errada, pot molt.

Per la mateixa causa no 'm fan forsa las ideas que en contra d' aquestas lluitas emiteix l' escriptor senyor Mesoneros y 'l profundo pensador, honra de nostras lletres, lo nostre compatrici conegut per Ortiz de la Vega, que s' atreveix á suposar que 'l gust als toros es una enfermetat.

Lo que sí no 'm cap á la testa, perque no sé trobar'hi la rahó, es que en Catalunya may s' hagin aficionat á n' aquesta classe de funcions. Si 's donan més de duas corridas l' any, l' empresa hi pert, y aixó fa que jo no puch gosar lo que desitjaria. En Catalunya són molt contadas las plassas de toros, abundant en gran manera en las demés provincies d' Espanya. ¡Llástima! Aquesta es la causa de que alguns sostinguen que fóra molt mes productibla la plassa si 's llogués per amagatsemar fusta ó per altra classe de depósitos que diuhen que fan falta aprop del port.

¡No 'n faltaria d' altre!

Aixó 'm fa pensar com Figaro, critich que, ocupantse de tot lo que 's ho mereix, va deixar-se los toros en lo tiñter; dich que 'm fa pensar com ell quan diu que no són uns tots los homes, suposat que 'ls d' un mateix país, acás d' un mateix enteniment, no tenen las mateixas costums, ni la mateixa delicadesa, quan vehuen las cosas de tant distinta manera.

¡Oh tempora! ¡oh mores!

FRANCESC PONS.

(De La Rambla.)

REVISTA BESTIAL.

Ab un bolet mitj tronat
que 'm va fer de calanyés,

ab uns pantalons de panyo
un poch curts y un tros estrets,
y que no 'm deixavan seurer,
que 'm feyan sempre estar dret:
ab una faixa tronada
del meu vestit de pagés,
ab un trossot de levita
que quasi semblava un gech,
ab quatre forats als colers
coberts ab blaus pedassets:
ah un xavo á cada galta,
ab una qua al clatell,
ab un bonich trempa-plomas
que 'm feya de ganibet,
ab uu bon puro á la boca,
de l' Habana,—era de tres,—
y ab unas polainas vellas
que no serveixen per ré:
ja 'm teniu á punt de solfa,
ja 'm teniu á ne 'l carrer
vestit á punt d' aná als toros
—aná als *toretes* s' entén,—
allo... disfrassat de *curro*,
que ja es un vestit de... cent.

Si la minyona de casa
sempre á las sis quarts de set
ja se 'n va cap á la plassa,
jo me n' hi vaig á las tres.
Me 'n vaig á veurer las bestias,
m' en vaig á veure 'ls hadells,
que si tinch un poch de xispa,
los ne vull fer dos quartets.

Que vol dir tanta gatsara,
tanta gent y tan bestia?
que vol dir tanta manola,
tanta seda y farbalans,
tanta y tanta pantorrilla
tant de cotxe y tans cavalls?...

Que vol dir tanta bromada,
tanta gracia y tanta sal?..
Qualsevulga juraria
que tenim grans novetats,
que s' ha encés lo Tibidabo,
que 'l cel s' ha vingut abaix,
que un grupo de suspitosos
la farola ha destrossat,
que del passeig, la Sirena,
está á punt de desmayars,
que s' han ofegat dos anechs
del jardí del General,
qu' han mort deu revenedors
de sillons, del Principal
de resultas d' aquell bando
que 'ls va deixá morts y blaus.....

Qualsevulga juraria
que tenim grans novetats.
No s' espantin, no s' espantin,
no es pas cap cosa formal.

Es que avuy en lo torin,
en sent un xich cap al tart,
s' hi vol celebra una festa
pera deixar ben sentat
lo bon nom de Barcelona,
que de fama sol gosar.

Volian dar' hi concert,

pr'o un concert es musical,

y la música, senyors,

per 'ls jovinel los no fa;

la música, es suau y dolça,

no deixa baladrejar,

y los jovers volen córrer

y ferse mil trench al cap,

y romprers' la nou del coll,

y aná á viure á un Hospital.

Nada, nada: fora músicas,

digueren ells al instant,

que no estem pas per músicas.....

y 's posaren á pensar

quina ne podrian fer...

—¡Toros!—un boig esclamá.

Y—¡Toros!—contestá 'l poble...

L' assumpto resolt quedá,
y avuy está de gran festa
la nobla ciutat comptal.
Ab tant plausible motiu,
los estudis han plegat
com ho fan cada dijumenge...

Treballar está privat.

Anenmen cap á la plassa
que hi trobarém molt bestia.

¡Ay Dèu, quanta jovenalla!

¡quin cop de vista mes gran!

Alló mateix del carrer,

ara en la plassa s' está.

A n' llá, un cap representa,

uns deu rals de pentinat,

allá 'm sembla veig dos xavos

que al menos costan *deu rals*,

mes en ellá trobo un bolero...

un *chulo*: m' hi equivocat.

Ne porta las calsas curtas,

pedassos ne dú al bras

perque diu que fa andalus:

ell ho diu, ell s' ho sabrá...

deixemnos de dar miradas

que ja toca lo timbal.

Ara comensa la gresca:

¿ne volen d' heroicitats?..

L' un diu:—camas ajudeume.—

L' altre diu:—l' haig de matar!..

L' altre esclama:—si jo fujo

després me criticarán.

—L' altre diu:—¿que fa aquest toro?

Aixó no es lo qu' hem tractat;

ja ho vaig dir: si no son mansos,

ab mi no hi podeu contar...

L' altre:—*Abrigale torillo*...

li don' la capa... y se 'n va.

Lo picadó 's posa tiesso

y li fa matá cavalls...

Despres surtan banderillas

al repicá lo timbal...

Despres surt un feligrés

un jove com un San Pau

aquí li diuhen *espasa*...

... ¡y ell la dú en la má!..

Be, res, cosas de toreros

que no las entendrán may...

Ne clava l' espasa al toro...

y Dèu l' hagi perdonat.

Eixa funció repetida

no mes tres cops continuats,

no 's pogué repetir quatre,

perque un toro 's va esllumá,

es l' espectacle que 'ls jovers

lo diumenja varen dar:

jo no 'ls puch pas contá 'l *resto*,

perque al punt me 'n vaig anar.

No se sab, si be 's presum,

si un plet molt ruidós hi haurá,

entre 'ls jovers y en Camús

perque la guerra li fan:

Ells parlaren de fer toros,

de toros y... *nada mas*,

y com feren tamborellas,

en Camús está cremat...

No se sap si 'ls Andalusos,—

andalusos catalans,—

las patillas ó garrofas

se las han fet afeitar...

No se saben moltes cosas

que 'm tenen ab ansia gran:

Sols se sap—*del mal 'l menos*,—

que los diners recaudats

socorrerán la miseria,

puig se 'n farà caritat...

Ara aneulos' hi al redera

pero ab un fluviol sonant.

ANTONET SERRA.

LAS CORRIDAS DE TOROS.

Parlaré de toros,—serà lo millor,—y contarem un cuento.

En un país,—civilisat per més senyas,—hi havia una lley ó costum molt original. Los condemnats a la pitjor pena que 'l Códich vigent establia,—la pitjor pena no era la de mort,—siguia dit entre nosaltres,—eran indultats completament si resolian un dels problemas morals, científics ó literaris, qual resolució fos considerada impossible.

Mòlts anys transcorregueren sense que lo jurat tingués necessitat de reunir-se per la sensilla rahó de que en aquella terra no hi havia criminals; més un dia fou condemnat un sàtrapa, que desde luego anuncià que lo qu' es ell resoldrà l' indicat impossible.

Se va senyalar dia y hora, y un cop ja reunit lo jurat y 'l poble, lo president preguntà al reo:

—¿Quin impossible os proposeu resoldre?...

—Lo major que jo coneix,—contestà aquest ab vivesa,—y de que es un impossible ne responen vostres sentiments y vostre criteri: vull defensar alló que se 'n diu victoriosament, las corridas de toros, las vull defensar dels cárrechs que las hi dirigeixen, y vull provar,—vegin si es un impossible,—qu' es la més admirable de las diversions.

Tals paraulas y disbarats foren acullits ab un inmens murmur, del qual se feu eco lo president dient a qui las havia proferidas:

—Verdaderament os proposeu un impossible: si conseguíu vostre objecte, mereixereu lo benefici que la nostra lley concedeix. Podeu comensar.

—Inspiréume Satanás,—digué 'l sàtrapa,—y anem a pams. ¿Qui s' atrevirà a negar que las corridas de toros són maravillosament moralisadoras?

—Lo sentit comú,—contestà una veu.

—No ho será si s' aprecian mas rahons, com ellas mereixen. No hi ha millor regulador de nostres actes,—que la idea de la mort, com porta misteriosa de un mes enllà. ¿Y quina imaginació,—per pobra que

siguia,—no veu a la mort posantse riallera sobre las banyas de la fera, durant tot lo temps que dura la corrida? ¿Y qui no surt d' ella alló que se 'n diu notablement millorat respecte a moral, y convenut al mateix temps de que la vida ab tots sos falsos atractius es tant y tant poca cosa, que fins un toro pot destruirla tant solsament aixecant lo cap?...

Y després,—l' orador ja semblava que estés inspirat,—¿qui es que segueix ab interès los moviments del toro, desde que surt altiu fins a que 'l treuen arrossegant, y no veu en ell lo gràfic compendi de la vida humana?... Las bojas embestidas del animal al sortir a la plassa, sense fixar la atenció en cap objecte, ¿qué són sino los felissos jochs de l' infantesa?... Corra després lo toro boig, enecat darrelas capas de color de rosa que se 'l hi escapan quan va a agafarlas; aixís com la joventut corra presurosa radera las il·lusions també de color de rosa... Més la trista realitat de la vida, deté ben prest a la joventut, com detura ben prompte al pobre toro la impenetrabilitat dels taulons de la barrera. Comprén més tart lo pobre animal, lo enganyos que són las capas y 's dirigeix al bulto, es a dir: embestint als toreros, aixís com l' home busca 'ls amichs, la fortuna, ó l' amor de la familia. Y del mateix modo que 'l toro se troba ab las banderillas que li fan cóurer la llaga, aixís l' home topa ab desenganys, traicions é infidelitats que l' aterran.

Arriba 'l toro a la fi de sa carrera, y apareixen de nou los capots del comensament, pels quals la bestia se deixa enganyar altra volta, aixís com la vellesa torna a las il·lusions de la infantesa.

Tant las capas com las il·lusions són en aquest cas precursoras de la mort que s' acostia sens' poderse evitar. Ara vegin vostés: si cada toro dona tal lliçó de moral, afigúrintse quantas ne donará tota una corrida!...

Lo toro que deixa la plassa sembrada de cavalls morts y l' enfermeria plena de toreros; mor a través per la mateixa espasa que ha mort al manso que ni als mateixos toreros feya por; del mateix modo

que 'ls Murawief tenen lo mateix fi que l' infelís pobre a qui negaren caritat, solsament que aquell lo aventatja en lo sens' fi de malediccions que sobra sa memoria llansa lo género humá. Encara podria enraonar molt més sobre aquest punt...

—Massa heu dit, passeu a un altre punt.

—Sigüia: ¿Qui 'm negará que las corridas de toros produheixen grans resultats econòmichs?...

Quan un banquer veu disminuir lo seu crédito y la seva caixa, tal volta se salva de quebrar derrotant sos últims escuts en una nit de ball y de festa.

Donchs, bé: una cosa per l' estil logra Espanya ab las corridas de toros.

Faltada de brassos pera cuidar sos camps y desarollar la industria, fan véurer lo contrari mantenint tota la profussió de consumidors que fa necessaris la funció de qu' es tracta.

Pera demostrar que las corridas de toros son higiénicas, basta recordar lo lloch ahont se celebran: no hi ha en ell aglomeració de gasos deletéreos, puig l' ayre circula ab llibertat omnimoda: en ell ningú pateix calor, puig cada espectador se pot posar en manegas de camisa si es que li dona gust y gana: en ell s' hi disfruta de una llibertat ilimitada que permet menjar a qui te gana, beurer a qui te set, y fer un salúable exercissi de pulmons a qui li acomodi.

Los toros són civilisadors, ja que res utiliza tant com lo contemplar los efectes desastrosos de la barbarie; allunya al poble de la taberna y altres llochs per lo estil, al menos per espay de una semana, porque com los toros són cars, me 'l deixan sense un miserable céntim y aumentan lo sentiment de compassió del mateix poble per medi de la educació práctica, posant en moviment lo mateix sentiment que exalta ara lo picador que queda magullat, més tart lo torero que vola sense tindre alas.

Las corridas de toros són, per fi, eminentment nacionals. ¿Ho hauré de provar? ¿Per ventura no sap tothom que, fora d' Espanya, en cap país del mon se celebran eixas festas? ¡Ni en Marruecos, ni en San Petersburg, ni en Roma!...

— 68 —

—No menos jo, que sense tu no puch viure y res me sembla bo no senthi tú.

—Que succhiria si 'ns haguessem de separar?

—Ni puch figurarm' ho. Estich segur de que mon dolor fora molt mes gran que tot lo que 's pugui ponderar.

—Lo meu terrible. Pero aixó no será, si a Deu plau.

—Y tot aixó es...

—Perque tu m' estimas...

—Y tú a mí.

—¿Qué es estimar? se preguntaren a un mateix temps los dos noys, ab aquella vaguetat reflexiva que caracteriza las preguntas que un se fa a si mateix y que no tenen immediata resposta.

En Mateu que sense haber sentit son coloqui havia comprés per sos moviments lo acte de caritat que havian fet envers las colomas, se acostà en aquell moment y alabá son comportament, acabant per dirlos que era hora de tornar a casa.

Emprengueren donchs la marxa.

Los dos noys anavan devant, no tristos, pero sí serios y fent semblant de estar engolfats en grans meditacions.

La Roser en particular estava molt abstreta, porque li xiulava a la orella una veu insidiosa, que resonava fins al cor y li dirigia la pregunta:

—¿Qué es estimar?

CAPITOL XI.

Presentiments.

—¿Qué es estimar?

Aquesta pregunta se havia dirigit la Roser a si mateixa una vegada y no se la podia treure del cap ni darhi una contestació que la satisfés.

Havia vist y comprés lo amor de sos pares, tot abnegassió, tot sacrifici. Afecte plé de cuidados, de atencions sencillas y que del cor

— 65 —

Eran hermosíssims, y los dos noys no deixaren de proclamarho en tots tons, fent notar lo un al altre que tot just comensavan a canonar, que estavan cuberts de un plumissol blanch confós, sense una sola taca de color, que tenian uns ulls vius com una sargantana y que ab tantas qualitats y lo bech de color de rosa farien lo millor parell que se hagués conegut y pogués conèixerse en lo mon.

En la edat tendre, tot es un aconeximent y se fa consistir la felicitat en qualsevol cosa.

En Melció y la Roser eran felissos solsament per haber arreplegat los dos colomets. Tractavan de lo que 'n farien y del modo que 'ls cuidarian, ab la mateixa serietat y interès que si 's tractés de un negoci en que 'ls hi anés la vida ó la fortuna.

—En sent a casa, deya en Melció, los guarnirem un niu de pallas en un covador ahont los tindrem ben recullidets de modo que 'l fret no 'ls toqui.

—Bon cuidado 'n tindrè jo, pobrets! tant bufons. Si se 'ns morissen...

—Oh! no 'n tingas mica de por. Los donarem menjar y jo mateix los ficaré al bech las bessas.

—Ca, home: son massa petits pera donarlos bessas; los farias mal. Se 'ls ha de donar pa mullat com als moixonets.

—Y res mes.

—Se hi pot barrejar una mica de llavor de cánem picada.

—Ah! ja ho entench; pera que semble que es lo que 'ls dona la vella que se ho treu del coll. Fa, Roser?

—Aixó es. Y se ha de tenir compte al engorjarlos de ferho de manera que a ells 'ls semble que ho prenen del bech de la seva mare.

—Quina alegría! Quan serán grossos no 'n hi haurá de mes bonichs.

—Y farán cria...

—Y ne tindrán de petits y fins podrem posar colomar...

—Per lo sant de la mare n' hi regalarem un parell tot guarnit de cintetas.

Aixís anavan los dos noys dant per fet lo esdevenidor y equivocantse com tots los que, no contant ab la fortuna, disposan del dia de demá.

Al arribar aquí, un aplauso va interrompre al orador que ja no pogué continuar son discours. Se retirà lo jurat á deliberar, y al cap de pòchs minuts, lo president manifestà al procesat la resolució que havia pres, dientli:

—Habeu conseguit vostre propòsit y quedeu per consegüent, segons nostra lley, lliure de la pena en que incurríreu. Més com seria llàstima que vostres coneixements especials quedessin perduts é ignorats pera l'humanitat, y com per altra part tota la vostra ciència tauromàquica no es de profit, sino de perill, pera nostra pàtria; queden condemnat á sortir d'ella al bell instant y á anar á Espanya á fervos torero, sempre baix la pena de las nostras iras.

—¡Ah! no, no...—digué 'l processat.—aixó si que no, per cap estil... que 'm castiguin... per cap diner del mon vull ser torero...

Y es fama que ab tot y sos arguments, lo sátropa volgué de totes passadas renunciar á la gracia, primer que obtenirla ab aquellas condicions.

A.

BADELLS.

—Mira quin rasgo?

—Ahont...

—Vull dir que varen regalar mes de mil targetas als obrers.

—Be, ja m'agrada.

—Sino que varen posar *bandeja* á la porta y tot-hom havia de pagar entrada.

—Y la funció era á benefici dels obrers?

—Sí.

—Oh! donchs aixís ja varen fer be: mirá per 'ells feyan: com mes hi varen tirar mes resultats tocarán.

—Que no vas anar á la plassa, noya?

—Filla, jo per' anar á la plassa tinch criada.

—Parlo de la de toros.

—Ah! si, á n' aquella si que hi vaig anar.

—Diu que hi havia tant bell bestia?...

—Ja ho crech, jo hi era.

—La concurrencia fou molt escullida.

—Diu que hi havia totes las *notabilitats* de Barcelona.

Un amic meu, qu' es perruquer, volia posar un lletrero castellá que digués textualment, d' eixa manera:

Se peinan señoras para los toros.

Pero no ho va fer, porque va pensar que 's faria la barba d' or y ell no mes la vol de pel.

—Que hi va anar la teva promesa?..

—Sí.

—Y qui li va acompanyar?

—En Casimiro.

—Alsa, noy, quin tip d' aguantar la capa...

—Es clar que l' aguantava, si era capejador...

—Qué vens als *tores*?

—Quan costa?

—Trenta rals, anar bonich y un tip de caminar si no vols anarhi en cotxe...

—Ba, ja 'ls veurá demá de franch.

—Sí: ¿ahont?

—¡Ay, ay! en las taulas dels carnicers.

—N' hi havia una que duya un llassos...

—Deuria ser per' arreplegar algun feligrés.

ANTONET SERRA.

[Solució á la Xarada del número passat.

S' encerta al primér cop d' ull:
lo teu tot es: *Bo-fa-rull*.

Enviada pe 'l correu.

Solució al gerolífich del número passat.

Las donas son tretsenarias.

XARADETA.

Lo meu *tot* me treu de *prima*.

Lo meu dos no es blanch ni negre...

Ba, ba, ba, deixemho correr...

Consti que 'l *tot* me carrega.

ANTONET SERRA.

GEROGLÍFICH.

TORO. TORO. CIVILIII ió.

Las soluciones se donarán en lo número de dis-sapte.

Correspondencia de La Barretina.

P. B. V. Barcelona. Si senyor. totes duas, P. M. y M. Id. també. A. V. y R. Girona. Publicaré la poesia ab molt gust. Sobre tot no s'atueini y estudií forsa que vosté sera un bon poeta. Espressions á la familia. F. Li y B. Barcelona. La seva poesia denota disposició pero encara no está prou bé. F. N. Id. Lo mateix. G. C. Id. Lo que deya á un obrer, li dich també á vosté. La poesia denota molta xispa. P. E. y A. Sabadell. Si senyor, ab molt gust. R. de A. Id. Señora, lo que li vaig dir li repetixo. Esta injusta porque yo publico 'ls articles per torn. Hi ha mes dias... S. T. Id. La seva opinió no es la meua, pero la respecto. —18 de Maig A. S.

DIRECTOR ÚNICH: D. ANTON SERRA.

Editor responsable: D. FRANCISCO ALFONSO.

Barcelona.—Imp. de Jaume Jeps, carrer de Petritxol, 14 —1868.

— 66 —

Mentres ells parlavan tornava la mare del tudonets per la part del riu ahont havia anat á beurer y á pendrer sens dupte un bany, ben ignorant, mentres allisava sa blanca ploma y juguetejava ab altras colometas, que sa casa era invadida per una ma estranya que li arrebatava sos fillets.

Venia aletejant en lo espay que atravesava sense temor, puig no's veyia un esparver en tot l' horisont y després de haver descrit algunas graciosas curvas se deixá caurer poch á poch en son niu.

Mes ay! que lo niu hi era y los pollets no. Ay! que en lloch dels oberts bequets y ulls vivissims que havian de esperarla demanantli menjar sols trová la palla y brossa en que un dia havia depositat los ous. Ay! que no resonava allí lo piular tendre dels petits y si solsament reinava lo silenci en la que fou mansió de amor y de alegría.

No tardá gayre la colometa á coneixer tota la estensió de sa desgracia, al veurer sos fillets presa dels homens; y sens considerar lo perill á que se esposava de caurer ella mateixa en mans de sos naturals y mes temibles enemichs, volá ab la rapidesa de la fletxa á la alsina en lo peu de la que estavan enrahonant los dos noys y desde allí llansá al aire sos mes tristos gemechs.

Cantava tant doloridament que fixá la atenció de la Roser y aquesta compregué immediatament ab la delicada intuició de que estava dotada tot lo patir del pobre animalet.

Sense pérdrer en res lo color ni la animació de son semblant, nasqueren en sos ulls dos diamants líquits que rellicant per las galtas anaren á pérdrer 's entre los que la rosada havia deixat en la herba del prat. En Melció sorprengué aquestas dos llágrimas y obrí un pam de boca plé de admiració.

—Qué ploras?...

—Estich enterrida.

—Pero, de qué?

—¿No veus aquesta pobreta coloma blanca? Quánt trist gemega! quánt dolsament se queixa!

—Deu sér la vella.

—La mareta dels tudons, ¿qué farà sense sos fillets?

La Roser se havia posat molt seria.

En Melció no sabia que fer; puig se trojava en un cas que may li havia ocorregut y son cor, encara que bo, no era prou delicat pera

— 67 —

aconsellarlo en aquell moment. Mil vegadas havia arreplegat nius de moixons, cardinas, pinsans y altres aucellets, sense consultar mes que son gust y no parant la atenció en si podria ó no queixarse la mare.

—Quin dolor ha de ser, continuá la noya, veurer 's per forsa separat de lo que una estima. Los mateixos animalets sentan lo torment de la ausencia. Los crits y plors de aquesta colonia me trencan lo cor.

—Pero...

—Gran disgust li causem! Y tot, per qué? per un plaher nostre del que podriam molt be abstenirnos. Pobre mare!

En Melció mirava fixo á sa germana pera sorprendrer en sos ulls ó en sas paraulas un desitj que li senyalés lo que havia de fer pera compláurerla. Al sentir alló sospitá que volia tornar los colomets al niu; pero se resistia á creurerho per lo molt estrany que li pareixia. Pera sortir de duptes la interrompí dihent:

—Tornemli sos petits?...

—M' ho has tret de la boca.

—Dit y fet, donchs.

Y lo noy en quatre salts pujá al marge y posá cuidadosament en lo niu los dos aucellets. La mare al adonarse 'n empregué son vol y aná á donarlos lo calor y menjar, lo que creya no poder fer may mas, y cambiá son cant melancólich en crits de alegría.

Mentres tant en Melció torná poch á poch y se asentá al costat de la Roser.

Aquesta li agafá las mans ab efusió y li digué:

—Tens molt bon cor.

—Jamay havia pensat que 'l pendrer un niu fes plorar tant á la vella.

—Perque no? Son sos fillets, son lo objecte de son carinyo y qui no 's dol de perdrrer lo que estima.

—Tens rahó. Si tú te 'n anesses ó 't morisses, Deu nos ne guard', jo no podria viurer.

—Ay! no me 'n parles. Tal idea me fa horroritzar y sols de sentirho, mira, estich tota esborronada. Figurat que solsament las horas que passas en la rectoria me semblan sigles y mentres ets fora sols desitxo ta tornada.